

Gedeputeerde Staten

provincie
groningen

Vergadering RAAD
Raad 25-1-2018
AP4.5

Burg.		Secr.		Chef	
Te beh. door		bvo			
Ingek. Gem. Bedum	13 DEC. 2017/36727				
B&W		tkn			
Aan de raden en colleges van Burgemeester en Wethouders van de Groninger gemeenten					

Datum : 12 DEC. 2017
Documentnr. : 2017-106.293/50/A.20
Dossiernummer : K7246
Behandeld door : D. Meijering-Klaren
Telefoonnummer : (050) 316 4273
Antwoord op :
Bijlage : 1
Onderwerp : Stand van zaken bestuurlijke organisatie/gemeentelijke herindeling en opgaven, rollen en taken

Geachte raad, geacht college,

Hierbij doen wij u een afschrift toekomen van onze brief die heden aan Provinciale Staten is verstuurd en waarin wij ingaan op de ontwikkelingen en stand van zaken met betrekking tot de gemeentelijke herindelingen en het traject 'Opgaven, rollen en taken' in onze provincie.

Voor de inhoud verwijzen wij u korthedshalve naar de bijgevoegde brief.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Aan Provinciale Staten

Datum : 12 DEC. 2017
Documentnr. : 2017-105.532/50/A.20
Dossiernummer : K7246
Behandeld door : D. Meijering-Klaren
Telefoonnummer : (050) 316 4273
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Bestuurlijke organisatie, stand van zaken gemeentelijke herindeling en opgaven, taken en rollen

Geachte dames en heren,

1. Samenvatting

Bij brieven van 7 maart 2017 (2017-004055/10/A.22) en 4 april 2017 (2017-16.567/14/A.13) hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken en het verdere proces met betrekking tot de bestuurlijke organisatie, de taak- en roldiscussie en gemeentelijke herindelingen in onze provincie. In deze brief informeren wij u over de laatste stand van zaken

2. Doel en wettelijke grondslag

Wij hebben toegezegd uw Staten te informeren over de relevante ontwikkelingen met betrekking tot de bestuurlijke organisatie, de taak- en roldiscussie en gemeentelijke herindeling in onze provincie. Met deze brief doen wij deze toezegging gestand en schetsen wij de ontwikkelingen sinds onze brief van 4 april 2017 en de huidige stand van zaken met betrekking tot gemeentelijke herindeling in de verschillende clusters.

3. Procesbeschrijving en planning

Zie hiervoor punt 6, Nadere toelichting.

4. Begroting

Dit onderwerp valt onder het thema Bestuurlijke samenwerking en toezicht van het programma Openbaar bestuur van de begroting 2017.

5. Inspraak/participatie

Niet van toepassing.

6. Nadere toelichting

6.1. Aanleiding en opzet

Bij brieven van 7 maart 2017 (2017-004055/10/A.22) en 4 april 2017 (2017-16.567/14/A.13) hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken en het verdere proces met betrekking tot de bestuurlijke organisatie, de taak- en roldiscussie en gemeentelijke herindeling in onze provincie. Wij hebben toegezegd uw Staten te informeren over de relevante ontwikkelingen. Met deze brief doen wij deze toezegging gestand. In deze brief zullen wij eerst ingaan op de laatste stand van zaken ten aanzien van de gemeentelijke herindelingen en schetsen wij vervolgens de stand van zaken van het traject 'Opgaven, rollen en taken'.

6.2. Stand van zaken gemeentelijke herindeling

Hieronder schetsen wij de ontwikkelingen sinds onze brief van 4 april 2017 en de huidige stand van zaken met betrekking tot gemeentelijke herindeling in de verschillende clusters.

Midden-Groningen en Westerwolde

De voorbereidingen op beide nieuw te vormen gemeenten per 1 januari 2018 liggen op schema. De verkiezingen voor de raden van de gemeenten Midden-Groningen en Westerwolde hebben inmiddels op 22 november 2017 plaatsgevonden. De raad van Midden-Groningen zal 33 leden tellen en de raad van Westerwolde 19 leden.

Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn (Westerkwartier)

De raad van de gemeente Winsum en de raden van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn hebben op respectievelijk 18 en 24 mei 2017 het herindelingsadvies vastgesteld en vervolgens aan ons college verzonden. Het herindelingsadvies behelst de vorming van een nieuwe gemeente met de naam Westerkwartier per 1 januari 2019, waarbij tevens het gebied van de woonplaatsen Ezinge, Feerwerd en Garnwerd - thans behorende tot de gemeente Winsum - per 1 januari 2019 overgaat naar de nieuwe gemeente Westerkwartier. Op 20 juni 2017 hebben wij een positieve zienswijze gegeven op het herindelingsadvies en beide documenten verzonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij brief van dezelfde datum (2017-055652/25/A.15) hebben uw Staten daarvan een afschrift gekregen. Het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn en een deel van het grondgebied van de gemeente Winsum is op 20 november 2017 ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken 34 829).

Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum (Het Hogeland)

De raden van deze vier gemeenten hebben op 18 mei 2017 het herindelingsadvies vastgesteld, dat vervolgens aan ons college is verzonden. Het herindelingsadvies behelst de vorming van een nieuwe gemeente met de naam Het Hogeland per 1 januari 2019. Op 27 juni 2017 hebben wij een positieve zienswijze gegeven op het herindelingsadvies en beide documenten verzonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij brief van dezelfde datum (2017-057.490/26/A.25) hebben uw Staten daarvan een afschrift gekregen. Op 20 november 2017 is het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken 34 828).

Groningen, Haren en Ten Boer

Uw Staten hebben op 1 februari 2017 het herindelingsadvies vastgesteld. Het advies is vervolgens verzonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Ministerraad heeft op 7 juli 2017 ingestemd met het herindelingsvoorstel van de Minister, waarbij sprake was van toepassing van de lichte samenvoeging. Het wetsvoorstel is voor advies verzonden aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Op 4 augustus 2017 heeft de Afdeling advisering haar advies (nr. W04.17.0214/I) uitgebracht, waarin zij adviseert te kiezen voor een reguliere herindeling tussen de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer, omdat er geen overeenstemming bestaat tussen de drie betrokken gemeenten conform het aanvullende criterium van het Beleidskader gemeentelijke herindeling. In het Nader Rapport van 10 oktober 2017 geeft de Minister aan dat het advies is overgenomen en het wetsvoorstel en memorie van toelichting dienovereenkomstig zijn gewijzigd, omdat "gelet op het vigerende beleidskader en het belang van draagvlak voor de herindeling de regering in het onderhavige geval, in navolging van het advies van de Afdeling advisering, een reguliere samenvoeging aangewezen [acht]. Dit betekent dat ook de gemeente Groningen zal worden opgeheven." Wel wordt daarbij het volgende aangetekend: "De regering acht het wenselijk dat de herindelingsvariant lichte samenvoeging, waarbij ten minste één van de betrokken gemeenten niet wordt opgeheven en daardoor minder lasten ondervindt, ook kan worden toegepast in gevallen waarin een gemeente zich tegen de herindeling verzet. Daartoe wordt overwogen het Beleidskader gemeentelijke herindeling aan te passen."

Het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer is op 13 oktober 2017 ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken 34 805). Uw Staten hebben naar aanleiding van het wetsvoorstel op 18 oktober 2017 een extra vergadering gehouden, waarin een motie 'Voorkoming van kosten/ herindeling Groningen, Haren en Ten Boer' (M319) is aangenomen, waarin uw Staten uitspraken:

- Provinciale Staten de Tweede Kamer in overweging willen geven om het wetsontwerp te amenderen om alsnog een lichte samenvoeging mogelijk te maken;
- het wenselijk is dat de gemeente Haren samen met de gemeente Groningen en Ten Boer de voorbereidingen voor de voorgenomen herindeling voortvarend oppakt om samen tot samenwerking te komen zodat de dienstverlening aan de burgers optimaal wordt ingericht;
- dat onnodige maatschappelijke kosten zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Bij brieven van 19 oktober 2017 hebben wij de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer en de Tweede Kamer der Staten-Generaal in kennis gebracht van de Statenmotie.

In haar procedurevergadering van 26 oktober 2017 heeft de commissie van Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer besloten een werkbezoek te brengen aan en een hoorzitting te houden in het gebied. Het werkbezoek en de hoorzitting vinden plaats in januari 2018.

Tot slot hebben wij de colleges van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg op 12 december a.s. over de stand van zaken van de tijdig te treffen voorbereidingen op de mogelijke herindeling, zoals bedoeld in artikel 79 Wet arhi. Het college van Haren is niet ingegaan op onze uitnodiging voor het bestuurlijk overleg. De bezorgdheid over de opstelling van het gemeentebestuur van Haren hebben wij, mede namens de colleges van de gemeenten Groningen en Ten Boer, bij brief van 8 december 2017 aan de raad en het college van Haren tot uitdrukking gebracht. Daarbij hebben wij het college van de gemeente Haren nogmaals verzocht deel te nemen aan het bestuurlijk overleg op 12 december a.s. Uw Staten hebben een afschrift van deze brief ontvangen (2017-106.471/49).

Pekela, Stadskanaal en Veendam

Bij brief van 30 mei jl. (2017-046.088/22/A.9) hebben wij u geïnformeerd over onze afspraken met de colleges van de gemeenten Pekela, Stadskanaal en Veendam ten aanzien van het vervolgproces. Wij hebben in het overleg met de drie gemeenten vastgesteld dat een herindeling van de drie gemeenten van onderop op dit moment voor de betrokken gemeenten niet aan de orde is. Tegelijkertijd is er onverminderd sprake van grote maatschappelijke opgaven, juist ook in deze regio. Deze gezamenlijke regionale opgaven zijn door de drie gemeenten opgenomen in de Strategische Agenda Pekela, Stadskanaal, Veendam (SA3) en worden door de drie raden en colleges onderschreven. In dat licht hebben wij met de colleges afgesproken dat zij in een brief aan ons inzichtelijk maken hoe de gemeenten voor de korte en middellange termijn deze gedeelde maatschappelijke opgaven in de regio - gecentreerd rondom de thema's arbeidsmarkt, economie en leefbaarheid - met kracht gaan oppakken. Aangezien de gemeentelijke heroriëntaties op de samenwerkingsrelaties in het najaar zouden worden afgerond, spraken wij af in het najaar een reactie van de gemeenten te ontvangen.

In de reacties geven de gemeenten Pekela en Stadskanaal aan dat de raden van beide gemeenten menen dat een gemeentelijke herindeling meerwaarde heeft voor het gebied (unaniem in Stadskanaal, een meerderheid in Pekela). Dit ligt in de lijn met de bevindingen van het onderzoek van bureau Berenschot waartoe de gemeenten opdracht hebben gegeven en de SA3 de leidraad vormde. Het feit dat de gemeente Veendam tegen de herindeling van de drie gemeenten is, beschouwen de gemeenten Pekela en Stadskanaal voor het moment als een gegeven.

Voor wat betreft de inhoudelijke uitwerking die de gemeenten aan de bestuurlijke afspraak hebben gegeven, moeten wij constateren dat de reacties uiteenlopen. De wijze waarop de gemeente Stadskanaal de heroriëntatie heeft neergelegd in een Koersdocument en bijhorend projectenboek spreekt ons zeer aan.

Graag memoreren wij hier aan onze brief van september 2015 (2015-38.408/36/A.12, BJC). Daarin staat: "Het wordt in beginsel aan de gemeenten gelaten om hun eigen keuzes te maken met betrekking tot hun bestuurlijke toekomst en voorstellen tot gemeentelijke herindeling te doen." (...) "Evenals de Groninger gemeenten onderschrijven ook wij de bestuurlijke en de daaraan ten grondslag liggende sociaal-maatschappelijke en economische analyse in 'Grenzeloos Gunnen' en het nut en de noodzaak van gemeentelijke opschaling om te komen tot gemeenten met voldoende toekomstbestendige bestuurskracht." (...) "Van gemeenten mag worden verwacht dat zij kunnen aantonen dat hun keuzes met betrekking tot de bestuurlijke toekomst robuuste, bestuurskrachtige gemeenten in regionaal perspectief opleveren. Maatschappelijke vraagstukken op regionale schaal vragen om een gemeenschappelijke aanpak en daarom ook om solidariteit tussen gemeenten als het gaat om keuzes voor de vorming van robuuste, bestuurskrachtige gemeenten. Daarop zullen wij keuzes van gemeenten (mede) beoordelen."

In het licht van bovenstaande bevindingen zullen wij het gesprek met de drie gemeenten in de komende periode daarom ook voortzetten.

Delfzijl, Appingedam en Loppersum

De gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (hierna: DAL-gemeenten) hebben zich in de afgelopen periode georiënteerd op een mogelijk gezamenlijke bestuurlijke toekomst. Deze oriëntatie resulteerde in een procesaanpak dat door de drie betrokken raden in juni 2017 is vastgesteld, bestaande uit twee - onderling samenhangende - sporen. Het eerste spoor behelsde de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van de DAL-gemeenten. Daartoe zijn nadere verdiepingsonderzoeken gepleegd naar drie thema's: de financiële gevolgen voor de DAL-variant, het organiseren van overheids nabijheid (en burgerparticipatie) en de opstelling

van een strategische agenda op voor de DAL-gemeenten voor de komende decennia. Het tweede spoor heeft betrekking op de samenwerking van de DAL-gemeenten met de nieuw te vormen gemeente Hogeland en de overige samenwerkingsverbanden.

Op 16 november 2017 hebben de drie betrokken raden, als richtinggevende uitspraak, "de intentie uitgesproken tot een herindeling van de DAL-gemeenten", waarbij in het raadsbesluit van de gemeente Appingedam als beoogde herindelingsdatum "uiterlijk per 1 januari 2021" wordt genoemd. De raden van de gemeenten Delfzijl en Loppersum hebben de betrokken colleges opgedragen de voorbereiding daarvan ter hand te nemen, terwijl de raad van de gemeente Appingedam het college heeft opgedragen samen met beide andere colleges "tijdig een concept-herindelingsontwerp als bedoeld in artikel 5 Wet arhi aan de raad voor te leggen waarin de datum van uiterlijk 1 januari 2021 is opgenomen". De colleges oriënteren zich op dit moment op de wijze waarop het vervolgproces vorm en inhoud moet worden gegeven. Wij hebben de drie betrokken colleges uitgenodigd voor een overleg om ons te laten informeren over het vervolgproces.

6.3. Opgaven, taken en rollen

Uw Staten hebben op 7 maart 2017 een voortgangsbrief ontvangen met het tussenrapport van februari 2017, waarin een verantwoording is gegeven over de eerste fase van het project. Die fase stond in het teken van de "Wat-vraag" en heeft - naast het tussenrapport - geresulteerd in een uitwerkingsdocument van mogelijke nieuwe rol- en taakverdelingen per thema, de zogeheten 'kruisjeslijsten'. In de fase na het tussenrapport is gestart met een traject langs drie sporen: (1) verdieping op inhoud, (2) provinciebrede implementatie van de omgevingswet en (3) bovenlokale samenwerking. Op 8 november jl. is in een informatiebijeenkomst voor de Statencommissie Bfv verslag gedaan van het traject en zijn op hoofdlijnen de inzichten geschetst die het opgeleverd heeft. De presentatie die gegeven is, is aan u toegestuurd. Op 29 november jl. zijn de genoemde inzichten nader verkend, gedeeld en besproken met een aantal direct betrokkenen vanuit gemeenten en provincie. De stuurgroep Opgaven, Rollen en Taken zal uiterlijk medio januari 2018 een voorstel doen voor het vervolg van het proces. Wij gaan dan graag met uw Staten hierover en over de daaraan verwante vragen in gesprek.

7. Geheimhouding

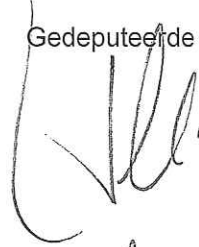
Niet van toepassing.

8. Afsluiting

Wij zullen uw Staten over de relevante ontwikkelingen blijven informeren en gaan ervan uit u hiermee voor het moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Geen

Een afschrift van deze brief is verstuurd naar de raden en de colleges van alle Groninger gemeenten en aan het dagelijks bestuur van de VGG.